

Digital Humanities

DIGITAL HUMANITIES PENTRU SURSELE FILOSOFICE MEDIEVALE

0. Prezentare

conf. dr. Mihai MAGA

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Masteratul de Filosofie Antică și Medievală

semestrul II, 2023–2024
HME2415

<https://www.dhcluj.ro/dhm/>

- 1 Curs 1: Introducere în Digital Humanities
- 2 Curs 2: Codificarea semantică
- 3 Curs 3: Editarea critică
- 4 Curs 4: Principiile TEI-XML
- 5 Curs 5: Reprezentarea manuscriselor în TEI
- 6 Curs 6: Reprezentarea variațiilor textuale în TEI
- 7 Curs 7: Reprezentarea aparatului de surse în TEI
- 8 Curs 8: Vizualizarea edițiilor digitale
- 9 Curs 9: Integrarea și procesarea digitală
- 10 Curs 10: Inteligența artificială

1 Ce înseamnă DIGITAL HUMANITIES?

- o tehnică
- o filosofie

2 Istoria DIGITAL HUMANITIES

3 Domenii ale DIGITAL HUMANITIES

- 1 Reprezentare vizuală vs. reprezentare semantică
- 2 Paradigma semantică în lumea digitală
- 3 Utilitatea codificării semantice: integrare, interfețe, procesarea datelor

1 Metode de abordare a edițiilor critice

- Metoda celui mai bun manuscris
- Metoda eclectică
- Metoda stemmatică (lachmanniană)
- Metoda neorientată (materială)

2 Tipuri de ediții critice

- Ediția tip facsimil
- Ediția eclectică
- Ediția literară (critică)
- Ediția diplomatică
- Ediția materială

3 Elementele unei ediții critice: Introducere, Text, Aparat critic

1 Formatul XML

- sintaxa XML: tag, atribut, text, declarație, comentariu

2 Despre TEI¹

- Ghidul Consorțiul TEI P5 și structura documentului
- <http://tei-c.org/>

XML

```
<?xml version="1.0"?>
<TEI xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0">
  <text>
    <p xml:id="par01" lang="la">Hic est textus editionis.</p>
  </text>
</TEI>
```

¹Text Encoding Initiative

1 Indicarea și descrierea manuscriselor

- identificatorul manuscrisului: loc, bibliotecă, cotă
- părți ale descrierii: fizică, istorică, de conținut, bibliografie

2 Setul de instrucțiuni pentru descrierea manuscriselor

<msDesc> bloc descriere manuscris

<msIdentifier> identificator: <settlement>, <repository>, <idno>...

<head> rubrică

<msContents> bloc conținut manuscris: <msItem>, <locus>, <title>...

<physDesc> descriere fizică: <objectDesc>, <supportDesc>, <dimensions>, <layoutDesc>...

<history> istorie manuscris: <origin>, <provenance>, <acquisition>...

<additional> informații adiționale

<msPart> informații despre o secțiune a manuscrisului

1 Diferențe între copiile manuscrise

- variante redacționale
- erori de copist

2 Descrierea variațiilor textuale în TEI:

<app> apparatus

<lem> lemma

<rdg> reading

3 Metode de codare:

LRM Location-referenced Method

DEPAM Double End-Point Attachment Method

PSM Parallel Segmentation Method

4 Statistici și numărători

1 Ontologii și arbori

- date structurate arborescent
- obiecte, clase, ontologii

2 Descrierea elementelor unei referințe textuale

- trimiteri la autor, titlu, operă, secțiune...: <title>, <author>...
- bibliografii: <bibl>...
- alte tipuri de referințe

3 Atașarea referințelor

- inline
- prin pointeri

1 Conversia în format clasic

- norme de paginare pentru ediții
- DTP specializat: $\text{\LaTeX}$

2 Interfețe interactive

- interfețe web: client-side, server-side
- aplicații native

3 Includerea imaginilor manuscriselor

- setul de instrucțiuni **TEI**: <facsimile>, <surface>, <zone>, <graphic>
- atașarea imaginilor: inline, pointer

4 Capcanele vizualului

- 1 Indici și tabele de concordanțe
- 2 Limbaje de interogare: XQuery, XPath
- 3 Căutarea în text: simplă, wildcard, stematizată, lematizată
- 4 Lematizare, normalizare, dicționare
- 5 Digital corpora
- 6 Data-mining

- 1 Ce este inteligența artificială (AI) și învățarea automată (Machine Learning, ML)?
- 2 Algoritmi și modele în ML
- 3 Antrenament și predicție în ML
- 4 Clasificarea tipurilor de abordare în ML